

Humble & Comp.

Westerlånggatan N:o 36½,
Ensamna Agenter för Sverige och Norge,
förfäta:

O föränderlig wattentät Mineralmasa,

att begagna såsom:

Fernissa, Oljefärg och Kitt

på

Sten, Trä, Metaller, Papper, Segel, Linne och Glas,

tillverkad af

Fr. Lanterburg

Remist-Teknist fabrikant och Medlem af National-Akademien i Paris.

Denna wattentäta Mineralmasa kan begagnas till åtskilliga olika ändamål:

- 1) till hastigt afhjelpande af de obehagligheter som förorsakas genom fuktiga och wata murar, t. ex. i Vottenwåningar, i Förestugor, i Gader, Badanstalter, Magasiner, Fabriker, Stall m. m., så att sådana murar sedermera kunna förskönas: rappas, tapetseras eller målas med såväl lin- som oljefärg;
- 2) såsom skyddsmedel emot förruttneelse såväl i luften som ock i wattnet och jorden, så att då trä såsom Panelningar, Fartyg (äfwen till kölhalvina), Brunnar, Balkar under jernvägsstenor, Telegrafstolpar, Segel, Pappoch
- 3) såsom wattentäta färger wararrigare och stannigare än oljefärg, dock kunna de likwäl ej, emedan sjelfwa Mineralmassan är mörk, användas till sådane nyaneer såsom t. ex. Stenfärg för husfacader, och
- 4) har användandet af denna mineralmasa den fördelen med sig, att den aflägsnar alla slags skadliga insekter och ohyra.

1857

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2013

National Library of Sweden

Humble & Comp.

Westerlånggatan N:o 36½,
Ensamna Agenter för Sverige och Norge,
förfälja:

O föränderlig wattentät Mineralmasa,

att begagna såsom:

Jernisa, Oljefärg och Kitt

på

Sten, Trä, Metaller, Papper, Segel, Linne och Glas,

tillverkad af

Fr. Lanterburg

Remist-Teknist fabrikant och Medlem af National-Akademien i Paris.

Denna wattentäta Mineralmasa kan begagnas till åtskilliga olika ändamål:

- 1) till hastigt afhjelpande af de obehagligheter som förorsakas genom fuktiga och wata murar, t. ex. i Vottenwåningar, i Förestugor, i Gader, Badanstalter, Magasiner, Fabriker, Stall m. m., så att sådana murar sedermera kunna förskönas: rappas, tapetseras eller målas med såväl linne- som oljefärg;
- 2) såsom skyddsmedel emot förruttneelse såväl i luften som ock i wattnet och jorden, så att då trä såsom Panelningar, Fartyg (äfwen till kölhalning), Bryggor, Balkar under jernvägsstenor, Telegrafstolpar, Segel, Papp och Wäfnader dermed bestrykes, så blifwa de genom detta ämne icke blott solida och wattentäta utan erhålla äfwen (hwad beträffar Linne) en ferskild suidighet;
- 3) till bestrykande af jern och andra metaller såsom skyddsmedel emot oxydation;
- 4) såsom Kitt på Sten, Trä, Metaller, Glas m. m. för att dermed göra foguingarne ogenomträngliga;
- 5) såsom wattentäta färger waraktigare och billigare än oljefärger; dock kunna de likwäl ej, emedan sjelfwa Mineralmassan är mörk, användas såsom nyaneer såsom t. ex. Stenfärg för husfacader, och
- 6) har användandet af denna mineralmasa den fördelen med sig, att den aflägsnar alla slags skadliga insekter och ohyra.

Föreskrift huru Massan skall begagnas.

Denna Mineralmassa kan användas till påstrykning såväl å sten som med murbruk rappade murar, förutfatt att desamma ännu äro goda och icke fuktiga. Det sednare är isynnerhet viktigt, emedan murbruket eljest, tillfika med den påstruina massan, tillförlige af den inslagna fuktigheten lofnar. Af denna orsak är det derföre — isynnerhet om muren skulle wara mycket wät och årstiden långt framskriden — serdeles fördelaktigt, att före den första påstrykningen söka om möjligt genom en folpanna torka desamma. Uppkommer fuktighet i en mur genom nederslag, t. ex. om den inre värmen absorberas (injuges) på den fallande ytan af en fristående mur och Tapetpapperet tillförlige deraf multnar eller trädbeklädnaden blifwer wät, så förhindras detta lätt genom påstrykning å muren äfwen som bakvidan af panelningen.

Stall massan användas på råa murar, hvilka sedermera skola förskönas, så bör desamma först värmas tills den blifwer flytande och derpå sorgfälligt förtunnas med cirka 1/2 del Terpentinosja. Andamålet med Terpentinosjan, hwilken efter påstrykningen till största delen förflygtar, är endast för att göra påstrykningen af massan så mycket lättare och bör derwid iakttagas, att ifall denna blandning skulle synas för tjock för första påstrykningen, hwilken alltid bör wara tunnare än de följande, emedan den nakna stenen absorberar mer fuktighet än den redan bestruina, så bör den ytterligare förtunnas med Terpentinosja.

Af de för ändamålet ernående erforderliga tvenne påstrykningar kunna de tvenne första ske tätt efter hwarandra, den tredje deremot bör ske först efter 2 eller 3 dagar, i fria luften och wid wadert wäder och erfordrar den sista ungefär tita lång tid för att torka; äfwen är det bra, om murarne före påstrykningen, sedan desamma blifwit rengjorda och befriade från multnade stenar, hwarpå massan icke fastnar, och dessa ersatta med nya och ofskadade, blifwa utsatta för luftens inverkan, om möjligt ett par dagar.

En med så kalladt mursalt peter behäftad mur måste först öfverhäckas eller strapas (göras knottrig) och om detta icke är tillräckligt, starkt bestänkas med förtunnad syra (t. ex. Svafvelsyra). Bestrykningen måste ske jemnt och ordentligt så att stenen blir fullkomligt täckt af massan, och böra de från den gamla prydnaden wäl rengjorda fogerna bestrykas med små penslar, och bör massan wid begagnandet flitigt omröras, så att den icke bildar någon bottenfatt. Då wättnets insugande och fördunstande å murar äro de wanliga orsakerna till desammes förstöring, men denna massa utesluter all fuktighet, så blir en fläck af en mur bestruken härmed fullkomligt ofskadad under det att den öfriga delen deraf angripes af fuktighetens förstörande inmerningar; — derföre bör man, för att förekomma den möjliga utbredningen af fuktigheten, icke allenast bestryka det fuktiga stället å muren, utan äfwen i förhållande till läget och graden af det sammanlagda mur kan sedermera beklädas med trä eller rappas med magert murbruk (d. w. s. sådant som ej innehåller för mycket kalk), eller glättas med gips.

Stall massan anbringas i förskönningar eller firligt huggna quaderstenar (facader etc. etc.), lika mycket om den endast skall utgöra det yttre eller om det blott erfordras 1 eller 2 grundstrykningar för att sedermera betäcka med färgor, så bör desamma likaledes uppvärmas tills den blir flytande och sedan tillfättas med 1 stälp:ds linolja och något torksafer till 2 stälp:ds massa. Sedan oljan blifwit wäl blandad låter man massan kallna och sätta sig, hwarefter den är färdig till begagnande, dock måste man ättå sig, isynnerhet om påstrykningen äfwen äfver ett wadert utseende, att omröra den förtunnade massan; ty ju mera en fernissa och äfwenledes denna massa, sedan den en gång blifwit förtunnad, får sätta sig, desto wadtrare blifwer föremålet hwarpå den användes. Den förtunnade massan kan äfwenledes genast användas om den filtreras, och kan den qwarblifwande satsen användas till:

- 1) Antingen till Kitt eller såsom tillsatts till flytande massa för att användas å murar etc. etc.
- 2) Rifwen tillsammans med olja såsom tillsatts till flytande massa för påstrykningar som fordra ett wadert utseende.

Stall muren tapetseras, så bör såväl den som äfwen det bestämde foderpapperet 2:ne gånger bestrykas, hwarefter papperet genast efter andra påstrykningen klibbas fast wid muren, hwilken sedermera på wanligt sätt beklädas med tapeter.

Wid bestrykning på trä, metaller eller papper är blandningen helt och hållet densamma, som användes till försköningar eller släta quaderstenar och är derwid blott att iakttaga, att hwarje påstrykning skall hafwa fullkomlig tid att torka, äfvensom att det första laget bör wara tunnare än de följande. Efter tredje bestrykningen bildar sig en glänsande yta, hwilken är fullkomligt wattentät.

Då trä bestrykes bör man noga iakttaga, att de affägade ändarne blifwa serdeles omsorgsfullt bestrutna, emedan dessa ställen äro de werksamaste för insugande af fuktighet. Saktages detta, äfvensom att alla förhanden warande springor och quejor wäl bestrykas — så skall ingen förruttneise inträffa, emedan derigenom alla de yttre inslytanden, hwilka förorsaka ett dylikt obehag, äro undanröjda utan att derigenom förhindra trädets inre utdunstning eller desj torlande.

Då metaller bestrykas bör massan wara mindre tunn, men så mycket mer utstrykas (d. w. s. att ett wist quantum massa betäcker så stor yta som möjligt.

En sådan bestrykning har genom erfarenhet bewisat sig wara det fastaste och säkraste medel mot oxydation, den lösnar icke och motstår en hetta af mer än 80 grader.

För blandningen af åtfylliga nyanser i Grönt, Bronze, Brun, Gult, Grått eller Swart bör den uppvämda massan förtunnas med kott Linolja och blandas med de risna oljefärgorna; dertill användbara färgor äro t. ex.: Zinkhwitt, Blyhwitt, Chromgult och Grönt, Gul och röd ocker, Mönja, Engelskt rött, Pariserbliätt och swart. Såsom första grundämnet bör till största delen den förtunnade massan användas och bör densamma äfvensom färgorna blandas med något torkfater ifall det anses tjenligt. De wattentäta färgorna, hwilka liksom massan kunna användas på sten, trä, metall, papper och linne, böra, ifall de äro för tjocka förtunnas något med wäl torlande olja och strykas 2:ne gånger; dock böra de i allmänhet användas tjockare än wanlig oljefärg. Genom att efteråt bestrykas med wäl torlande olja erhålla de en lifligare färg.

För användandet af massan äfvensom färgorna tjénar i öfrigt till esterrättelse, utom de för hwarje målare bekanta reglorna för att åstadkomma slöna och wackra arbeten, att den warma årstiden dertill är bäst passande.

Ä taf af papp, jernbleck eller zink är nämnde massa det bästa och solidaste som kan användas, och gäller derwid de förut uppgifna förestrifterna; dock bör man för att göra sådana taf (serdeles pappers-taf) fullkomligt eldfasta, bestro desamma wid sista påstrykningen med fin sand, helst slödsand.

För att använda massan som kitt, skall densamma blandas med Graphit, (Blyerb), krita, mönja, lera, tegelstensmjöl etc. etc. Då användandet för detta ändamål är så mångfaldigt, så kan man icke angifwa några wisja bestämmelser för blandningen, likwäl kan man taga för regel, att då kittet skall användas på jern eller andra metaller äfvensom glas, så bör det wara så tjockt som wanligt glaskitt, på sten och trä deremot något mjukare emedan dessa sednare (isfjernerhet om de ännu äro råa och ostrukna) insuga mer fuktighet ur kittet än de förra; följaktligen torkar kittet der fortare.

Ett swenskt skålpund Mineralmassa är tillräckligt för att trenne gånger bestryka en slät yta om 10 quadrafot på en wägg; en tegelstensmur erfordrar naturligtwis mera tillfölje af de många fogningarne och fördjupningarne.

Priset är för wattentät Mineralmassa, inberäknat emballage, fritt i Stockholm. Priserna äro i Riksmünt:

i Original-kärl om cirka 1,200 \mathcal{E}	à 35 \mathcal{R} .	— öre pr 100 \mathcal{E} .
" Lådor	netto 120 "	à 37 " 50 " " "
" " " "	60 "	à 40 " — " " "
" " " "	30 "	à 45 " — " " "
" Bleckaskar	" " 12½ "	à — " 50 " " "

På serfild requisition kan den äfwen erhållas serdig att användas såsom:

Fernisja för gröfre murar	à 45 \mathcal{R} pr 100 \mathcal{E} .
" " " släta wäggar, trä, metaller etc. etc.	à 50 " " " "

Wattentät lädersmörja, det bästa skyddsmedel för alla slags läderarbeten, à 4 \mathcal{R} . pr \mathcal{E} ., och såsom wattentäta färgor enligt serfild prisurant à 65, 85 och 95 öre pr \mathcal{E} . — Profwer finnas att beje.

Intyg och Attester i öfversättning.

Herr Fr. Lauterburg har meddelat mig beredningen af sina förträffliga produkter, nemligen hans oföränderliga Mineralmassa, Kitt och Lädermjörja. År 1851 äfvensom under wintren 1851—52 blefwo flersaldiga praktiska försöt dermed anstälde. Beståndsdelarne af desamma äro ämnen som finnas såwål på som uti jorden äfvensom watten. Om man redan deraf kan antaga, att en sticlig sammansättning af nämnde ämnen till kitt, färg, fernissa m. m., bör wara ett skyddsmedel emot luftens, wattnets och den fuktiga jordens inflytande på lätt oxiderbara metaller och andra mineraliska kroppar, äfvensom på trä, läder, wäfnader m. m., så har detta theoretiskt grundade antagande fullkomligt bekräftat sig genom erfarenheten, ty flersaldiga praktiska försöt hafwa utfallit så fördelaktigt, att man fullkomligt kan påstå, att det icke finnes något hittills bekant, som kan jemföras med dessa fabrikater.

Bern den 5 Mars 1852.

Fr. Serber,
Profesor i Kemien. (Sigill.)

Undertecknad intygar härmed på begäran af Herr Lauterburg, att jag genom följande försöt har profwat den af honom uppfunna wattenlösta Mineralmassan och funnit att:

1. En Pappast inwändigt bestryken med denna massa höll watten inne under flera weckor och oaktadt, för det afdunstade nytt påfylldes, så wisade sig likwäl ingen otätthet hwarken i botten eller sidorna.
2. Samma prof anställdt med en af wanligt lästpapper förfärdigad kapsel, bestryken med massan, wisade samma resultat.
3. Likaså med en Gipskål.
4. Ett litet galler af jerntråd, öfverstruket med massan, förwarades under flera weckor ömsom i watten och ömsom i luft, utan att förete den ringaste förändring.
5. Samma jerntrådgaller nedlagt i watten, blandadt med något saltsyra, wisade likwäl efter en tid icke någon förändring.

Undertecknad anser derföre efter dessa prof, att den ifrågawarande Mineralmassan är serdeles egnad att skydda mångsaldiga föremål emot inwertan af fuktighet och twislar icke att densamma i ganska många fall fullkomligt bibehåller sig.

Bern den 1 Maj 1852.

C. Brunner,
Kemie-Profesor.

Undertecknad intygar riktigheten af ofwansfäende twenne underskrifter.

Bern den 28 Juli.

Vincenz Müller,
Notarie.

Som hwar och en lätteligen torde inse swårigheten för mig att af ofwannämnde artiklar hålla något större lager i Sverige, så får jag härmed anhålla, att alla de, hwilka behaga hedra mig med sitt förtroende att ju förre des hellre till mina ombud i Stockholm Herrar Humble et Comp. insända sina angenäma requissioner, hwilka, så fort sig göra låter, på det noggrannaste skola blifwa expedierade.

För närwarande äro Statsmyndigheterna härstädes slysselatte med större försöts anställande å härwarande publika byggnader. Berlin i Okt. 1859.

C. G. Jung
Central-Kontor
för Lauterburgs Mineralmassa.